

## העסקת בני נוער

בישראל אין כמעט אכיפה של חוקי עבודה לצעירים, עשרות אלפי בני נוער וילדים מתחת לגיל 18 אינם מקבלים שכר מינימום, הם מועסקים בעבודות גופניות קשות ועובדים שעות רבות, בניגוד לחוק. **בישוב מסוים** <sup>[11]</sup> חלק גדול **מבני הנוער** <sup>[12]</sup> עובדים בתקופת **החופש הגדול** <sup>[13]</sup>, **המעסיקים** <sup>[14]</sup> מנצלים את רצונם לעבוד ואינם משלמים שכר לפי **החוק** <sup>[15]</sup>, בני הנוער מנוצלים ואינם זוכים **לתנאים סוציאליים** <sup>[16]</sup>. בניגוד לאמנה לזכויות הילד של האו"ם הקובעת כי לילדים זכות הגנה מפני ניצול, הנוער בישראל אינו מוגן בפני **ניצול כלכלי** <sup>[17]</sup>. **משרד התמ"ת** <sup>[18]</sup> שהוא הגוף האחראי על אכיפת **חוקי התעסוקה** <sup>[19]</sup>, מצליח לאכוף את החוקים לרוב בגלל מחסור בפקחים ובגלל אי קבלת מידע אמין על מימדי הניצול של העובדים. **הסתדרות הנוער העובד והלומד** <sup>[110]</sup> מציינת כי התקבלו אלפי תביעות ולמרות זאת ישנם בני נוער רבים שפוחדים להתלונן נגד מעסיקיהם שנוהגים בניגוד לחוק או שאינם יודעים על זכויותיהם.

בעיה זו של העסקת בני נוער וניצולם בניגוד לחוק ולאמנה לזכויות הילד שגם ישראל חתומה עליה קשורה לנושאים שלמדתם כמו: עקרון זכויות האדם והאזרח, זכויות אדם ואזרח בישראל, רשויות השלטון – תפקידים סמכויות, עקרון שלטון החוק ורשויות מקומיות.

התופעה עליה מדבר הסיפור מצביעה על קשיים, אילוצים, פער בין רצוי למצוי וקונפליקטים שונים. הנכם מתבקשים לאתר בעיה אזרחית הקשורה לתופעה זו ולהציע לה פתרון מעשי.

במהלך העבודה עליכם:

- ✓ לזהות קושי אמיתי הקשור לתופעה עליה מדבר סיפור המסגרת ולהציגו כבעיה אזרחית
- ✓ להסביר את הרקע של הבעיה האזרחית בקצרה, תוך שימוש ב – 2-3 מקורות אמינים, עדכניים ורלוונטיים לנושא המבהירים את הבעיה ומאפשרים ניסוח ממוקד יותר של הבעיה;
- עליכם לנמק מדוע בחרתם דווקא במקורות מידע אלה, תוך קישור והתבססות על ידע נלמד מתחומי התוכן.
- ✓ לבדוק את הבעיה האזרחית ולאסוף עליה נתונים מהשטח באמצעות כלי בדיקה מתאים - עריכת שאלון הכולל 20 – 30 נשאלים, 5-10 שאלות לשאלון או ראיונות לשני מראיינים מתאימים לדון בבעיה כאשר הראיונות מתייחסים ובודקים את הבעיה שהקבוצה בחרה לעסוק בה ותורמים להתוויית דרך לפתרון. עליכם לנמק מדוע בחרתם להשתמש דווקא בכלי החקר המסוים.

- ✓ להציג את הממצאים שנאספו על פי כללי הצגת ממצאים שלמדתם ובדיקת ההלימה בין הממצאים לבין הבעיה שניסחה הקבוצה.
- ✓ לבסס טיעון, על סמך הממצאים שנאספו בסקירת הספרות ובבדיקת השטח, שיוביל למסקנה שתהווה בסיס לפתרון.
- ✓ למצוא לבעיה הנבדקת פתרון מעשי ומנומק, תוך התייחסות ליתרונות וחסרונות הפתרון המוצע הפתרון צריך להוכיח את הידע שלכם על התכנים ומושגים שלמדתם בשיעורי האזרחות מתחומי התוכן (כולל הפירוט שהמורה הגדיר).
- ✓ לבחור דרך הולמת ליישום הפתרון הנבחר ולהתחיל בביצועה. התוצר – הדרך ליישום הפתרון - הוא מהלך המהווה את תחילת הביצוע של הפתרון המוצע. עליכם לנמק את בחירת התוצר תוך התייחסות לגורם האזרחי אליו מופנה הפתרון ו הסבר מדוע דווקא הוא נבחר על ידכם
- ✓ התוצר יכול להיות עצומה, כתבה, הפגנה, פניה לגופים שונים - עתירה לבג"ץ, פניה לחברי כנסת עם טיוטת הצעת חוק, פניה לארגונים חברתיים, דעת קהל ועוד. על יכם להעביר את התוצר לגורם האזרחי אליו הוא מופנה.
- ✓ כתיבת יומן למידה אישי לאורך כל תהליך העבודה – החל מגזירת הבעיה ועד הצגת הפתרון ושליחת התוצר למענו, תוך ציון תפקידו של כל תלמיד בכל אחד משלבי העבודה.
- ✓ כתיבת העבודה בכתב על פי ההנחיות שניתנו בכיתה על ידי המורה.